

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Одеського державного
університету
внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор
Максим КОРНІЄНКО

« 15 » 03 2024 р.

ВИСНОВОК

**Одеського державного університету внутрішніх справ щодо дисертації
Желновача Євгена Геннадійовича на тему: «Адміністративно-правові засади
інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за
спеціальністю 081 «Право»**

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри адміністративної діяльності поліції факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України № 14 від 04 березня 2024 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертації аспіранта 2-го року навчання докторантури та аспірантури Одеського державного університету внутрішніх справ Желновача Євгена Геннадійовича на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні»

ГОЛОВУЮЧА: кандидат юридичних наук, доцент Пишна Алла Георгіївна.

ПРИСУТНІ:

Корнієнко М.В., доктор юридичних наук, професор,
Крикун В.В., доктор юридичних наук, професор,
Калаянов Д.П., доктор юридичних наук, професор,
Павлютін Ю.М., доктор юридичних наук, доцент,
Баранов С.О., кандидат юридичних наук, доцент,
Крижановська О.В., кандидат юридичних наук, доцент,
Позігун І.О., доктор філософії,
Медведенко Н.В., кандидат юридичних наук,
Ізбаш К.С., кандидат юридичних наук, доцент,
Ісмайлов К.Ю., кандидат юридичних наук, доцент,
Биков І.О., кандидат юридичних наук,
Нестерук В.О.,

Желновач Є.Г.

З присутніх – 4 доктора наук та 7 кандидатів наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення наукового дослідження аспіранта 2-го року навчання аспірантури та докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ Желновача Євгена Геннадійовича на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Робота виконана в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

Науковий керівник: Крикун В.В., доктор юридичних наук, професор, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ.

Желновач Євген Геннадійович, народився 31 серпня 1983 року у м. Одеса.

У 2005 році закінчив Одеську національну морську академію і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста економічний університет і отримав повну вищу освіту за спеціальністю економіка підприємства та здобув кваліфікацію економіст (диплом: серія 12ДСК, № 140076).

У період з 2006 по 2016 рік проходив службу в органах внутрішніх справ України.

У період з 2016 по 2021 рік проходив службу в Державній фіскальній службі України в посаді старший оперуповноважений з ОВС ДФС України.

З 2021 по теперішній час працює в Територіальному управлінні Державного бюро розслідувань, розташованого у місті Миколаєві.

З 01 вересня 2022 року наказом від 31.08.2022 №243 о/с зарахований до докторантури та аспірантури Одеського державного університету внутрішніх справ.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Одеського державного університету внутрішніх справ 29 вересня 2022 року, протокол № 1.

Освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» завершив 23.01.2024 року.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких 5 наукових статей, опублікованих у наукових фахових виданнях України, 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

СЛУХАЛИ:

Доповідь аспіранта Желновач Є.Г. на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні». Здобувач

ознайомив присутніх зі структурою дисертації, обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, яка зумовлена тим, що поширення інформаційно-комунікаційних технологій та використання їх у повсякденному житті призвело не тільки до початку нової суспільної ери – інформаційного суспільства, але й до необхідності правового врегулювання цього невідворотного та неминучого процесу. Становлення та функціонування правового регулювання інформаційного суспільства є важливим і необхідним напрямом розвитку в Україні. Ба більше, в умовах воєнного стану та інформаційної агресії з боку російської федерації питання становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні ще більш загострюються.

Глобальний характер використання усіх надбань інформаційно-комунікаційних технологій в усьому світові у буквальному сенсі поглинає суспільство кожного дня, поширюючись на нові території, і Україна не є винятком. Перехід країни від індустріального до інформаційного суспільства означає економічне процвітання, стабільний соціальний розвиток та гідне життя за рахунок підвищення рівня освіти, науково-технічного та культурного розширення і відкриття нових можливостей для кожної людини, розкриття творчих здібностей, людського потенціалу та підвищення професіоналізму особистості взагалі. Перебування частиною глобального інформаційного суспільства та використання інформаційно-технологічного продукту означатиме не тільки перехід на новий етап економічного та соціального розвитку України, але й підтверджуватиме її статус як правової та демократичної держави. Прийняття Україною як частиною світового інформаційного простору правових основ регулювання єдиного інформаційно-комунікаційного простору означає її повноправну участь у процесах інформаційної, технологічної та економічної інтеграції регіонів, країн і народів. І якщо Україна бажає заявити про себе на політико-правовій карті світу інформаційно-технологічно орієнтованою країною, то вона повинна кардинально змінити образ життя більшої частини населення через впровадження механізму правового регулювання інформаційного суспільства, а згодом і взагалі повністю переорієнтувати модель поведінки і життя кожного у такому суспільстві в цілому.

Водночас, військова агресія з боку російської федерації, значною мірою стає на заваді цим процесам. В аспекті інтеграції України до Європейського Союзу питання про необхідність такого переходу до суспільства знань стає дедалі актуальнішим, адже Євросоюз ще наприкінці минулого століття обрав свій інформаційно-технологічний шлях модельного розвитку, який щороку удосконалюється та наближається до світових країн-лідерів. А виконання основних положень Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС передбачає адаптацію правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів. Практика пануючих інформаційно-технологічних процесів свідчить про те, що інформаційно-комунікаційні технології проникають у суспільство та починають активно розвиватися швидше та задовго до того, як держава розпочне активну діяльність щодо формування правових основ та визначення основного стратегічного напрямку

політики у цій сфері. Тому, вкрай важливою є необхідність створення ефективної системи забезпечення прав і свобод громадян та соціальних інститутів на вільне отримання, поширення і використання інформації та знання як найважливішої умови демократичного розвитку, щоб запобігти самотійному розвитку та формуванню неконтрольованого інформаційного суспільства в Україні. Право має відповідати на всі виклики та загрози інформаційного суспільства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, дотримання конституційних прав і свобод людини, у тому числі в умовах війни, а також підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, передбачено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, серед яких: сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях. Крім того, дослідження проводилось згідно наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ за період 2023-2028 р.р. при виконанні теми «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та тематики науково-дослідної роботи кафедри адміністративної діяльності поліції: «Захист та дотримання прав людини в поліцейській діяльності (державний реєстраційний номер 0123U104419).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертації є розкриття адміністративно-правових основ змісту, природи і специфіки правового регулювання інформаційного суспільства в Україні, що зумовило необхідність розв'язання таких задач:

- проаналізувати дослідження з точки зору адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства та виявити стан наукових розробок для подальшого удосконалення;
- виявити основні чинники впливу на формування адміністративно-правових основ інформаційного суспільства в умовах воєнного стану;
- розкрити та обґрунтувати визначення поняття та змісту адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства в умовах воєнного стану;
- визначити сучасний стан і напрямки функціонування інформаційного суспільства в Україні в умовах війни; з'ясувати перспективи адаптації правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини пов'язані з формуванням та функціонуванням інформаційного суспільства в умовах воєнного стану. **Предметом**

д
о **Методи дослідження** інструментарій, концептуальні підходи, вироблені юридичною наукою.

л

і

д

ж

Дисертаційне дослідження здійснено світоглядних, загальнонаукових та діалектичний підхід до вивчення цієї проблематики дозволив розкрити та проаналізувати динаміку становлення інформаційного суспільства, розкрити основні закономірності його становлення в умовах воєнного стану, а також чинників (інструментів військової агресії рф), які впливають на процес його функціонування (п.п. 1.1., 1.2.). Історичний підхід дозволив вивчити генезис становлення інформаційного суспільства, а також процес його трансформації для подальшого удосконалення. Цей підхід дозволив також прогнозувати перспективи його подальшого розвитку (п.п. 1.2.). Компаративістський підхід вивчення цієї проблематики дозволив дослідити і порівняти міжнародно-універсальні, міжнародно-регіональні, а також національні моделі правового регулювання інформаційного суспільства. За допомогою цього підходу проаналізовано можливість адаптації національного законодавства до європейських стандартів в умовах воєнного стану (п.п. 3.1., 3.2.). Системно-функціональний метод допоміг розглянути інформаційне суспільство як цілісну систему, що складається з певних компонентів, які, у свою чергу, є частиною більш складної структури, пов'язаної із більш складною системою, – системою суспільства. Використання цього методу дозволило зацентувати увагу на національній характеристиці інформаційного суспільства (п.п. 2.1.). За допомогою методу правового регулювання розглянуто процес моделювання правового регулювання інформаційного суспільства на різних рівнях і в різних правових традиціях (п.п. 2.2., 2.3.). За допомогою формально-логічного методу зроблено висновок щодо формування основних понять змісту інформаційного суспільства, а також типологізації його основних моделей (п.п.

Теоретичну основу дисертації становлять праці відомих вітчизняних та зарубіжних учених-юристів. Зарубіжними авторами, які окреслили окремі аспекти функціонування не тільки інформаційного суспільства, але і його правових основ та вплинули на характер послідуючих досліджень, є: С. Астром, Д. Белл, З. Бжезінський, К. Боулдінг, К. Бьорд, Н. Вінер, Б. Гейтс, Д. Гелд, Е. Гелнер, К. Гірц, П. Друкер, Р. Йєнсен, М. Кастельс, Д. Лайон, Е. Лемберг, Дж. Ліхтгайм, Г. Маклюен, Р. Макрідіс, Й. Масуда, К. Мей, Дж. Нейсбіт, А. Пшеворський, Д. Рісмен, М. Роуз, Т. Сакайя, Т. Стоуньєр, А. Турен, Е. Тоффлер, М. Фріден, Ф. Фукуяма та ін. Вітчизняними вченими, які займаються теоретичними розробками правового регулювання інформаційного суспільства та досліджують фактори, які впливають на цей процес, є: І. Арістова, Х. Бехруз, В. Биков, В. Білоус, І. Бачило, О. Вартанова, М. Вершинін, А. Гальчинський, О. Голобуцький, В. Горбатенко, О. Григор, О. Гриценко, В. Даніл'ян, Н. Дніпренко, Г. Довгань, О. Дубас, В. Дудченко, В. Дрожжинов, Т. Єршова, О. Ємельяненко, В. Журавський, Я. Зоська, М. Згуровський, В. Іванов, К. Ісмайлов, А. Капуш, І. Кисарець, П. Клімушин, Н. Крестовська, А. Колодюк, М. Корнієнко, О. кузніченко, О. Литвиненко, М. Лисенко, Є. Макаренко, Л. Матвєєва, В. Мартинюк, О. Маруховський, С. Майстренко, С. Мигович, М. Міхровська, І. Мукомела, В. Недбай, Г. Несвіт, А. Нестеренко, Ю. Оборотов, І. Огірко, П. Остапишин, Ю. Паніч, В. Парфенюк, В. Політанський, В. Пожуєв, Г.

Почепцов, П., А.А. Письменицький, П. М. Рабінович, А. Рачинський С. Руденко, А. Ракітов, А. Рубанов, О. Старіш, В. Тронь, А. Урсула, В. Фурашев, Ф. Широков, В. Хомяков, П. Цегольник, І. Чиж, С. Чукут, О. Шевчук та ін.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційне робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці загальнотеоретичним монографічним дослідженням правового регулювання інформаційного суспільства в умовах воєнного стану, присвяченим розкриттю його природи та змісту, а також проблемі його моделювання:

уперше:

запропоновано авторське визначення поняття правового регулювання інформаційного суспільства в умовах воєнного стану, яке полягає у діяльності влади (держави) згідно із спеціально створеним чинним національним законодавством та загальноприйнятими нормами міжнародного права у сфері регулювання відносин розбудови, стимулювання, організації, функціонування, розвитку та виховання інформаційного суспільства в умовах війни, спрямованої на втілення прав, свобод, обов'язків і можливості розвиватися кожній людині, використовувати інформацію та знання, реалізовувати свій інтелект та потенціал для задоволення власних потреб та потреб суспільства в умовах інформаційно-технологічної революції та надбань цивілізації;

- визначено основні чинники, які впливають на процес правового регулювання інформаційного суспільства:

1) економічний – вплив та забезпечення механізму інвестиційних вкладів, впровадження програм та підтримки діяльності інформаційно-комунікаційних технологій, що вимагає відповідного рівня правового регулювання;

2) ідеологічний – забезпечення правового механізму взаємодії політики з ідеологією як основа розбудови та функціонування інформаційного суспільства;

3) політичний – зміцнення політичної активності населення та підвищення ролі впровадження та удосконалення інформаційно-комунікаційних технологій через арсенал механізму правового регулювання;

4) історичний – поділ правового регулювання інформаційного суспільства на етапи його еволюції та перспективи розвитку;

5) культурологічний – пов'язаний з традиціями правового розвитку, що визначає природу правового регулювання взагалі та інформаційного суспільства, зокрема;

6) комунікаційний – що впливає на взаємодію міжнародно-універсальної, міжнародно-регіональної моделі та національних моделей правового регулювання інформаційного суспільства;

удосконалено:

- теоретичні положення, які стосуються адаптації основ правового регулювання інформаційного суспільства України до європейських стандартів в умовах війни з РФ, а саме: роботу над прийняттям Інформаційного кодексу України шляхом кодифікації чинного національного інформаційного законодавства;

- прийняття ієрархії нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері інформаційної безпеки; здійснення моніторингу відповідності норм між інформаційними підзаконними нормативно-правовими актами та законами;

- розробка нормативно-правових актів щодо регулювання Інтернет-відносин та концепції реформування інформаційного законодавства;

- теоретичні розробки принципів, що лежать в основі кожної з моделей правового регулювання інформаційного суспільства; з'ясування різниці та спільності у їхньому функціонуванні, особливо в умовах воєнного стану;

- з'ясування цілей, що переслідуються при створенні правового регулювання інформаційного суспільства, та відображення цього територіально на державному та міжрегіональному рівнях;

набули подальшого розвитку:

- формування та функціонування нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства у період воєнного стану, основних правових принципів, традицій країн Європи, Азії та США має сприяти цілісному урозумінню обраного Україною шляху та забезпечити пізнання специфічних закономірностей розвитку нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства у світі;

- розробка правових основ формування інформаційного суспільства в Україні шляхом детального аналізу напрямків його функціонування: електронне урядування, електронна комерція, електронна митниця, електронна освіта, електронне оподаткування, інформаційна безпека тощо;

- розуміння ролі нормативно-правової діяльності Європейського Союзу та Ради Європи у сфері розбудови та регулювання інформаційного суспільства на європейському континенті полягає у тому, що вони сприяють реалізації перспектив створення та функціонування інформаційного суспільства в Україні, а також процесові адаптації національних правових основ до європейських стандартів.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертації обговорювалися засіданні кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ. Результати дослідження було апробовано на: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму» (м. Одеса, 21 липня 2023 р.); XIV міжнародній науково-практичній конференції «Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави» (м. Одеса, 31 березня 2023 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання» (м. Одеса, 17 листопада 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів сектору безпеки і оборони України (м. Львів, 22 грудня 2023 р.).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні теоретичні положення дисертації є внеском у подальший розвиток правового регулювання інформаційного суспільства і можуть бути використаними у:

- науково-дослідній сфері – при подальшому дослідженні теоретичних основ розвитку та становлення правових основ формування інформаційного суспільства;

- юридичній практиці – при наданні пропозицій щодо удосконалення національного законодавства та підвищенні ефективності законотворчої та правозастосовчої діяльності, спрямованої на гармонізацію національного законодавства та адаптацію правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів;

- основні положення та результати дисертаційного дослідження можуть стати інформаційною базою у процесі роботи над прийняттям Інформаційного кодексу України, або іншого нормативного документа, що регулює становлення та функціонування інформаційного суспільства в Україні;

- навчальному процесі – для підготовки підручників, навчальних посібників та матеріалів при викладанні курсу «Інформаційне право», а також спецкурсів із проблем регулювання інформаційної сфери; при складанні навчальних планів і програм із професійної підготовки юристів, а також при удосконаленні навчального матеріалу із загальнотеоретичної юриспруденції, соціології права, порівняльного правознавства при написанні магістерських, дипломних та курсових робіт.

Підводячи підсумок нашій роботі, вважає за потрібне викласти основні положення теоретичного та практичного блоку, які спрямовані на визначення сутності правових засад інформаційного суспільства в умовах воєнного стану, місця та ролі свободи інформації в громадянському та інформаційному суспільстві, їх сучасне регулювання в Україні та пропозиції щодо поліпшення цього регулювання.

1. Консолідаційне досягнення влади, що проявилось у створенні закону України «Про медіа», що покликаний виконати функцію «малого інформаційного кодексу України». Втім, багато хто з науковців і практиків визнає, що така робота мала б була бути здійснена ще багато років назад. Сьогодні перед Верховною Радою України має стояти більш амбітна мета – створення повноцінного Інформаційного кодексу України, що мав би стати центральною складовою формування нормативно-правової основи інформаційного суспільства України.

2. Особливістю українського воєнного стану є те, що він проходить в умовах тотальної всеукраїнської та міжнародної поінформованості.

3. Позитивом українського інформаційного суспільства під час воєнного стану – це все більше проникнення нових інструментів для комунікації. Люди об'єднуються, координуються та діляться інформацією завдяки месенджерам та соціальним мережам, що значно спрощує та організовує систематизовану роботу.

4. Розуміння інформаційного сучасного суспільства в умовах війни, або під час оголошення воєнного стану, потребує врахування, окрім правових інструментів гарантування свободи інформаційних відносин, також і певних інформаційних

обмежень, що формуються задля потреб захисту інформаційного суверенітету держави і суспільства від таких інформаційних загроз, як інформаційна агресія, інформаційний тероризм, проведення протиправних інформаційно-психологічних операцій державою-агресором, ідеологічно-пропагандистські заходи та інші дії, що негативно впливають на інформаційне благополуччя суспільства і держави.

5. 13 грудня 2022 року Верховна Рада України в умовах воєнного стану приймає Закон України «Про медіа», що само по собі є дуже нестандартним підходом в адмініструванні інформаційними відносинами в історії як національної, так і світової практики інформаційного права. Адже до цього часу головним пріоритетом в умовах війни завжди було законодавче обмеження інформаційної свободи. І така звичайна практика мала своє логічне виправдання. Втім, глобалістичні інформаційні процеси сьогодні підштовхують до прийняття владними інституціями нових рішень у цій царині.

6. Центральними фундаментально правовими конструкціями нашої тематики є інформаційне суспільство та свобода інформації. Вона може бути визначена шляхом порівняння та співвідношення між собою двох інших теоретичних категорій – «інформація» та «громадянське суспільство». Інформація, як цінна категорія повинна бути доступною та відомою, якщо йдеться про існування громадянського суспільства у державі. Окрім того, члени громадянського суспільства повинні мати можливість не тільки вільно отримувати цю інформацію, але й доводити її зміст іншим. Таким чином, складається ситуація, коли інформація повинна бути доступною для кожного члена суспільства, а також повинна вільно поширюватись. Все це досягається шляхом реального проголошення, забезпечення та захисту державою свободи інформації. Свобода інформації, як складова громадянського та інформаційного суспільства включає у себе право на інформацію, право на доступ до інформації, свободу слова.

7. Інформаційне суспільство – це концепція постіндустріального суспільства, історична фаза можливого еволюційного розвитку цивілізації, в якій інформація і знання продукуються в єдиному інформаційному просторі, стають головними продуктами виробництва інформаційного суспільства, збільшується роль інформації в житті суспільства; зростає кількість людей, зайнятих інформаційними технологіями, комунікаціями і виробництвом інформаційних продуктів і послуг, зростає їх частка у валовому внутрішньому продукті.

8. Правові засади інформаційного суспільства виступають як основоположні ідеї реального втілення в житті права на інформацію з одночасним забезпеченням вільного руху інформації в соціумі та реалізацією інформаційної відкритості владних інститутів держави.

9. З огляду на це, під свободою інформації слід розуміти реальне право особи збирати, одержувати, зберігати, обробляти, розповсюджувати та поширювати інформацію, яке проголошується та реально забезпечується державою й реалізується. Слід також зауважити, що це право реалізується із виключенням можливості державного втручання у вільний обіг інформації, якщо таке втручання

прямо не передбачено законами України та іншими нормативними актами у цій сфері.

10. Свобода інформації має дуже велике значення для функціонування сучасного громадянського суспільства. Свобода інформації є своєрідним об'єднуючим елементом, який примушує усі інші інститути громадянського суспільства триматися у відповідній структурі та підтримувати необхідні зв'язки для спільного існування. Говорячи про функції свободи інформації у розвитку громадянського суспільства, слід сказати, що вони проявляються майже у кожній сфері суспільного життя та охоплюють як відносини між державою та людиною, так і відносини суто між людьми. Перший прояв функцій направлений, головним чином, на обмеження контролю держави за суспільними процесами та покликаний захистити населення від можливих посягань з боку владних структур. Це, у свою чергу, допомагає громадянам зосередитися на побудуванні власних неполітичних стосунків, які позитивно відображаються на реалізації ними своїх прав та свобод. Інший бік важливої функціональної направленості свободи інформації стосується неполітичної сторони. Громадяни мають змогу вільно обмінюватися будь-якою інформацією (звісно, якщо це не підпадає під законні заборони), що фактично є забезпеченням їх конституційного права на інформацію. Таким чином, громадяни отримують можливість будувати власні стосунки між собою, та контролювати надання та забезпечення державою своїх прав, в чому і проявляється сутність громадянського суспільства.

11. У рамках цієї роботи, нами був проведений аналіз діючого законодавства України у галузі забезпечення правових засад інформаційного суспільства і свободи інформації. На підставі цього можна сказати, що на протязі незалежності було покладено чимало зусиль для формування відповідної нормативно-правової та прецедентної бази, які дозволяють регулювати інформаційні відносини в Україні. Слід зазначити, що сфера, яку охоплюють нормативні акти України є достатньо широкою та включає у себе фактично усі елементи сучасної свободи інформації – доступ до інформації, свобода слова, право на інформацію тощо. Однак, спостерігається нормативне затишшя в період 2010-2022 років, а потім вже в стані війни почався перегляд діючого інформаційного законодавства.

12. Для досягнення юридичного режиму реальної інформаційної свободи людини і громадянина в Україні сьогодні у нас вже накопичено необхідну кількість компонентів. Мова йде про те, забезпечення реальності такої свободи в юридичному сенсі завжди спирається на мінімум три складові.

По-перше – декларативно-поняттєве закріплення в законодавстві інформаційної свободи, через право на інформацію, як право на пошук і одержання, виготовлення, використання і зберігання, розповсюдження і захист інформації будь-яким вільно обраним способом і не зважаючи на кордони.

По-друге – формування процесуально-процедурних правових механізмів втілення інформаційної свободи в життя з покроковим закріпленням у нормативно-правових актах.

По-третє – накопичення адміністративно-судової практики реалізації прецедентів захисту права на інформацію та вирішення різноманітних інформаційних суперечок (спорів) між суб'єктами інформаційно-правового обороту, як практична основа інформаційного суспільства.

13. Як і будь-яка сфера законодавства, нормативні акти України у сфері свободи інформації будуються у структуру, яка складається з міжнародних актів, законодавчих актів, підзаконних актів та судової практики з означеного кола питань.

Зміст цих документів вже містить у собі достатню кількість позитивних зрушень, які значно полегшують забезпечення інформаційних прав громадян, але варто вказати, що ця нормативна база потребує певної модернізації, що пов'язується як із підвищенням міжнародних стандартів у галузі забезпечення свободи інформації, так і з розвитком сучасних інформаційних технологій, що створюють нові відносини, що потребують вчасного регулювання. Саме для цього сьогодні активно пропагандується ідея створення та введення в дію Інформаційного кодексу України, який повинен містити положення, що забезпечували б захист та розвиток інформаційного суспільства, свободи інформації відповідно до існуючих міжнародних стандартів та практики вирішення спорів.

По закінченні доповіді дисертанта, присутніми було поставлено ряд запитань.

КАЛАЯНОВ Д.П., доктор юридичних наук, професор: Шановний Євгене Геннадійовичу! Якими інформаційними засобами можливо формувати умови удосконалення інформаційних стосунків під час воєнного стану?

ЖЕЛНОВАЧ Є.Г.: Дякую за запитання. Дякую за запитання! Сучасна специфіка чергового витку розвитку і становлення інформаційного суспільства в Україні, нажаль, яке відбувається в умовах воєнного стану, виокремлюється тим, що не зважаючи на законодавчо і логічно обумовлену потребу у цілій низці обмежень інформаційних прав і свобод задля збереження життя людей і збереження матеріальних ресурсів зберігається тенденція еволюційного розвитку самого інформаційного суспільства. Більш того, формуються новітні вектори розвитку інформаційного суспільства, як складові його удосконаленого зростання.

Саме війна росії проти України підштовхнула деякі процеси, що в результаті призвели до виникнення новітніх векторів розвитку інформаційного суспільства. А саме, наприклад, йдеться про Декларацію про співпрацю та взаємну підтримку, укладена у Варшаві, Польща, 04 жовтня 2023 року між такими медіарегуляторними органами Центральної та Східної Європи та країн Балтії.

Ще однією з тенденцій є створення в Україні різноманітних інституції з розслідування військових злочинів і злочинів агресії проти України і українців у вигляді різноманітних даних формують у спеціальні інформаційні бази даних, можуть і будуть використані національним і міжнародним судочинством задля покарання агресора за військові злочини, агресію і геноцид. Це також складова інформаційного суспільства породжена війною.

КАЛАЯНОВ Д.П., доктор юридичних наук, професор: Дякую за надану відповідь.

ПАВЛЮТІН Ю.М., доктор юридичних наук, доцент: Одну зі своїх публікацій у фахових виданнях Ви назвали «Війна як каталізатор формування нових складових інформаційного суспільства в Україні». Йдеться про прискорювальні аспекти позитивного, чи негативного характеру?

ЖЕЛНОВАЧ Є.Г.: Дякую за запитання! Так, не можна характеризувати каталізаційні процеси виключно як позитивні. Адже інтенсифікація ІІСО з боку агресора, та безкінечні хвилі хакерських атак на національну інфраструктуру, та інші прояви гібридної війни інформаційного характеру – це також своєрідна площина прояву інформаційного суспільства, але зі знаком мінус. Однак, на нашу думку. Позитивних новітніх процесів та регуляторних механізмів юридичного спрямування все ж більше і вони здатні боротися з негативом.

ПАВЛЮТІН Ю.М., доктор юридичних наук, доцент: Дякую за надану відповідь.

БАРАНОВ С.О., кандидат юридичних наук, доцент: Однією з умов формування інформаційного суспільства є «прозорість прийняття рішень органами державної влади». Чи вважаєте Ви що в умовах війни в Україні така «прозорість» рішень влади дійсно забезпечена на відповідному рівні?

ЖЕЛНОВАЧ Є.Г.: Дякую за запитання! Інформація, як цінна категорія повинна бути доступною та відомою, якщо йдеться про існування громадянського суспільства у державі. Окрім того, члени громадянського суспільства повинні мати можливість не тільки вільно отримувати цю інформацію, але й доводити її зміст іншим. Таким чином, складається ситуація, коли інформація повинна бути доступною для кожного члена суспільства, а також повинна вільно поширюватись. Все це досягається шляхом реального проголошення, забезпечення та захисту державою свободи інформації. Свобода інформації, як складова громадянського та інформаційного суспільства включає у себе право на інформацію, право на доступ до інформації, свободу слова. Але в умовах війни інформаційна свобода обмежується конституційними положеннями і влада має віднайти баланс можливості подолати такі обмеження зберігаючи максимально безпеку життя людини і громадянина. І на сьогодні влада впорюється з цим завданням, одним з прикладів чого служить розвиток застосунку «Дія».

БАРАНОВ С.О., кандидат юридичних наук, доцент: Дякую за надану відповідь.

ПИШНА А.Г., кандидат юридичних наук, доцент: За державним стандартом у наукових дослідженнях, що подаються на захист для здобуття наукового ступеня визначається актуальність обраної тематики в сучасних реаліях. Особисто для Вас мотиваційно, що було актуальним вектором цього дослідження?

ЖЕЛНОВАЧ Є.Г.: Дякую за запитання! Дійсно, актуальність наукового дослідження не вичерпується тільки визнанням стану малої дослідженості. І правда, що особистісна зацікавленість сприяє якості наукової роботи. На мій погляд, за інформаційним суспільством не тільки сучасність і майбутнє розвитку суспільства, але воно визначає і долю багатьох сфер життєдіяльності всього людства. Здається професор Жилінкова в одній зі своїх статей, колись, відзначила, що для римських юристів була невідомою така предметно-об'єктна складова правових відносин, як інформація. Враховуючи, що Україна переживає вже більше тридцяти років етап

рецепції римського права у національній юриспруденції, то цей аспект нормативно правової нерозкритості інформаційних правовідносин ще більше набуває актуальності. Тому і мені вбачається, що розкриття особливостей інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні актуалізується завдяки своїй унікальності.

ПИШНА А.Г., кандидат юридичних наук, доцент: Дякую за відповідь.

Після відповідей на запитання слово було надано науковому керівнику доктору юридичних наук, професору Крикуну В.В., який дав оцінку дисертанту та охарактеризував Желновача Євгена Геннадійовича, як людину грамотну, з науковим мисленням, досвідчену, практичного працівника, цілеспрямовану та ініціативну. Дисертація виконана Желновачем Є.Г. по кафедрі адміністративного діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ протягом 2022-2024 років. Автор обрав тематику дисертації, керуючись необхідністю адміністративно-правового узагальнення багатьох питань процесуально-правового механізму формування і розвитку інформаційного суспільства в Україні в умовах воєнного стану, і вироблення категоріально-методичного апарату дослідження даного механізму та конкретизації окремих проблем юридичного процесу функціонування інформаційного суспільства в цілому.

Актуальність роботи обумовлена також відсутністю адекватних сучасному стану юридичної науки та діяльності адміністративних та регуляторних органів наукових правових розробок стосовно проблеми формування, існування та функціонування інформаційного суспільства під час військової агресії російської федерації проти України.

Отримавши незалежність, Україна стала на шлях розбудови демократичної, правової держави. Однією з умов формування такої держави, її соціальною основою є громадянське суспільство, у якому через систему соціальних інститутів, суспільних зв'язків створюються необхідні умови для реалізації кожним громадянином своїх можливостей, забезпечуються особисті права і свободи, зокрема права на інформацію, як базового елементу інформаційного суспільства.

Однак, події початку 2022 року, а саме, повномасштабне військове вторгнення російської федерації в Україну створило надзвичайні умови для формування інформаційної спільності суспільства. З одного боку, це пов'язано з, так званим, «інформаційним фронтом», а з другого – з інформаційним суверенітетом держави. Обидва аспекти потребують захисних інструментів задля того, щоб кожне суспільство можна було назвати громадянським у всіх його проявах. У сучасній науковій думці чимало уваги приділяється аналізу умов формування громадянського суспільства, чинників, що пришвидшують, чи навпаки, гальмують цей процес. Однією з невід'ємних якостей громадянського суспільства і водночас однією з важливих умов його становлення можна назвати свободу інформації. Забезпечення в державі права на одержання, поширення, використання інформації, скасування цензури, інформаційна відкритість органів державної влади – все це є найважливішим гарантом становлення сучасного громадянського суспільства. У той же час умови військового стану вимагають певних обмежень свободи

інформації задля збереження людських життів. Отже, можна виділити категорію «інформаційне суспільство» для позначення умови формування сучасного громадянського суспільства, рівня його розвитку та в умовах військового стану.

Позитивним надбанням роботи є вироблення автором розуміння інформаційного сучасного суспільства в умовах війни, або під час оголошення військового стану, як такого, що потребує врахування, окрім правових інструментів гарантування свободи інформаційних відносин, також і певних інформаційних обмежень, котрі формуються задля потреб захисту інформаційного суверенітету держави і суспільства від таких інформаційних загроз, як інформаційна агресія, інформаційний тероризм, проведення протиправних інформаційно-психологічних операцій державою-агресором, ідеологічно-пропагандистські заходи та інші дії, що негативно впливають на інформаційне благополуччя суспільства і держави.

Слід визнати, що специфіка теми дослідження є такою, де рівень проникнення різноманітних аспектів інформаційних соціальних стосунків, які підлягають правовому впливу, у багато чисельні сфери соціального обороту не дозволяють охопити такий обсяг питань одним дисертаційним дослідженням. Тому дана робота має стати однією з багатьох, що ще мають бути здійснені у подальшому науковому житті України.

Структура та зміст дисертації характеризують її як самостійне наукове дослідження, що відповідає рівню кандидатської роботи науковця. Основні положення дисертації були опубліковані автором у п'ятьох статтях в фахових наукових виданнях України.

В ході роботи над дисертаційним дослідженням Желновач Є. Г. проявив самостійність наукового пошуку, значну наполегливість. Достатній досвід аналітичної роботи, оригінальність наукових ідей та запропонованих дефініцій надають дослідженню цікавість і змістовність та роблять його корисним для теорії та практики реформування становлення інформаційного суспільства та розвитку науки адміністративного права України.

Все вище означене дає змогу охарактеризувати роботу Желновача Є. Г. як дослідження, що відповідає вимогам МОН України може бути рекомендована Спеціалізованій вченій раді Одеського державного університету внутрішніх справ до захисту зі спеціальності: 12.00.07 – адміністративне право, адміністративний процес, інформаційне право.

Науковий керівник подякував всім присутнім за підтримку наукового д

о Під час наукової дискусії учасниками публічної презентації надано свої думки і міркування, щодо представленого на розгляд дослідження.

л КОРНІЄНКО М.В., доктор юридичних наук, професор: Тема вашого дослідження є актуальною, зміст роботи розкритий. В науковій діяльності не дупинятися, бажано видати монографію з урахуванням наданих рекомендацій.

ж КАЛАЯНОВ Д.П., доктор юридичних наук, професор: Тема наукової роботи актуальна, якщо будуть впроваджені зміни до законодавства, які запропоновані у роботі, це сприятиме забезпеченню прав людини правоохоронними органами в Україні.

н
я

і

Рекомендую звернути увагу на дублювання пунктів підрозділу 1.1. «Історичні, структурні та правові особливості розуміння поняття інформаційного суспільства в умовах війни» Розділу 1 «Наукові концепції щодо розуміння інформаційного суспільства» та пунктів 1.2.1 «Дефініція та сутність інформації» та 1.2.3. «Поняття та зміст категорії «свобода інформації» у контексті сучасного розуміння громадянського інформаційного суспільства та рівень її дослідженості в умовах воєнного стану». Я підтримую роботу та бажаю успіхів Євгену Геннадійовичу.

ІСМАЙЛОВ К.Ю., кандидат юридичних наук, доцент: Робота відповідає сучасним реаліям. Сьогодні сучасна епоха відрізняється не тільки зростанням інформаційних потоків, але й радикальною трансформацією якості інформації, яка проникає у всі сфери сучасного суспільства. Інформація стає не тільки основою нових знань і технологій, але й джерелом інформаційного «шуму» та «сміття», які можуть перешкоджати ефективній комунікації в усіх її видах. Одночасно з цим процес відбору та поширення інформації відбувається за участю громадських ініціатив та механізмів масової культури, що призводить до проблеми перетворення інформації на доступний для всіх споживачів формат.

КРИЖАНОВСЬКА О.В., кандидат юридичних наук, доцент: На мій погляд, було б більш доцільно, для досягнення мети та вирішення завдань дослідження, об'єднати підрозділи 2.3 «Спеціальне законодавство України про інформаційне суспільство» та 2.4. «Підзаконні нормативні акти України щодо формування інформаційного суспільства» в один підрозділ. А підрозділ 3.2. дублюється з підрозділом 3.3. Розділу 3. «Шляхи модернізації адміністративно-правових засад формування інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні». Дані зауваження носять рекомендаційний характер. В цілому робота відповідає встановленим вимогам з урахуванням наданих рекомендацій.

БАРАНОВ С.О. Робота заслуговує на увагу та підтримку. Євген Геннадійович, як аспірант показав себе наполегливим, дисциплінованим та відповідальним. Науковець склався і побажаємо успіху на шляху до присудження ступеня доктора філософії. В науковій діяльності не зупинятися, бажано видати монографію з урахуванням наданих рекомендацій.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Поширення інформаційно-комунікаційних технологій та використання їх у повсякденному житті призвело не тільки до початку нової суспільної ери – інформаційного суспільства, але й до необхідності правового врегулювання цього невідворотного та неминучого процесу. Становлення та функціонування правового регулювання інформаційного суспільства є

важливим і необхідним напрямом розвитку в Україні. Ба більше, в умовах воєнного стану та інформаційної агресії з боку російської федерації питання становлення та розвитку інформаційного суспільства в Україні ще більш загострюються.

Глобальний характер використання усіх надбань інформаційно-комунікаційних технологій в усьому світові у буквальному сенсі поглинає суспільство кожного дня, поширюючись на нові території, і Україна не є винятком. Перехід країни від індустріального до інформаційного суспільства означає економічне процвітання, стабільний соціальний розвиток та гідне життя за рахунок підвищення рівня освіти, науково-технічного та культурного розширення і відкриття нових можливостей для кожної людини, розкриття творчих здібностей, людського потенціалу та підвищення професіоналізму особистості взагалі. Перебування частиною глобального інформаційного суспільства та використання інформаційно-технологічного продукту означатиме не тільки перехід на новий етап економічного та соціального розвитку України, але й підтверджуватиме її статус як правової та демократичної держави. Прийняття Україною як частиною світового інформаційного простору правових основ регулювання єдиного інформаційно-комунікаційного простору означає її повноправну участь у процесах інформаційної, технологічної та економічної інтеграції регіонів, країн і народів. І якщо Україна бажає заявити про себе на політико-правовій карті світу інформаційно-технологічно орієнтованою країною, то вона повинна кардинально змінити образ життя більшої частини населення через впровадження механізму правового регулювання інформаційного суспільства, а згодом і взагалі повністю переорієнтувати модель поведінки і життя кожного у такому суспільстві в цілому.

Водночас, військова агресія з боку російської федерації, значною мірою стає на заваді цим процесам.

В аспекті інтеграції України до Європейського Союзу питання про необхідність такого переходу до суспільства знань стає дедалі актуальнішим, адже Євросоюз ще наприкінці минулого століття обрав свій інформаційно-технологічний шлях модельного розвитку, який щороку удосконалюється та наближається до світових країн-лідерів. А виконання основних положень Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС передбачає адаптацію правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів. Практика пануючих інформаційно-технологічних процесів свідчить про те, що інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) проникають у суспільство та починають активно розвиватися швидше та задовго до того, як держава розпочне активну діяльність щодо формування правових основ та визначення основного стратегічного напрямку політики у цій сфері. Тому, вкрай важливою є необхідність створення ефективної системи забезпечення прав і свобод громадян та соціальних інститутів на вільне отримання, поширення і використання інформації та знання як найважливішої умови демократичного розвитку, щоб запобігти самотійному розвитку та формуванню неконтрольованого інформаційного суспільства в Україні. Право має відповідати на всі виклики та загрози інформаційного суспільства.

Ступінь наукової розробленості теми. Науково-методичний фундамент дисертації становлять праці відомих вітчизняних та зарубіжних учених-юристів. Зарубіжними авторами, які окреслили окремі аспекти функціонування не тільки інформаційного суспільства, але і його правових основ та вплинули на характер послідуєчих досліджень, є: Д. Белл, Р. Бенігер, Ф. Вебстер, Ф. Махлуп, З. Карваліч, М. Кастельс, Й. Масуд, М. Порат, Т. Умесао, Л. Франк, Ф. Фукуяма, П. Хіманен та ін. Вітчизняними вченими, які займаються теоретичними розробками правового регулювання інформаційного суспільства та досліджують фактори, які впливають на цей процес, є: Арістова І.А., Бебик В.М., Білоус В., Брижко В.М., С. Гнатюк, Громико О.І., Денисова О.С., Ісмайлов К.Ю., Ліпкан В.А., Марущак А.І., Колодій А., Корнієнко М.В., Кузніченко С.О., О. Ожеван, Письменицький А., Ромащенко В., Савінова Н.А., Скакун О.Ф., Сливка С., Соломко Ю.І., Супрун В.М., Цвік М.В., Цимбалюк В.С. та інші, роботи яких безпосередньо торкались питань формування громадянського суспільства, інформаційного суверенітету і, зокрема в сферах, що стосуються інформаційних прав і свобод, їх закріплення та забезпечення.

Можна назвати небагато робіт, де інформаційне суспільство аналізувалось з погляду сучасного їх розуміння: дисертації Супруна В.М. «Теоретико-правові основи інформаційного суверенітету» (2010 р.), дисертації Громико О.І. «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» (2021 р.), дисертації Ромащенко В.А. «Правове регулювання інформаційного суспільства в Україні: загальнотеоретичне дослідження» (2018 р.), дисертації Данько-Сліпцової А.А. «Політико-комунікаційні процеси формування сучасного інформаційного суспільства» (2021 р.).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано відповідно національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, дотримання конституційних прав і свобод людини, у тому числі в умовах війни, а також підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, передбачено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, серед яких: сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях. Крім того, дослідження проводилось згідно наукових досліджень Одеського державного університету внутрішніх справ за період 2023-2028 р.р. при виконанні теми «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та тематики науково-дослідної роботи кафедри адміністративної діяльності поліції: «Захист та дотримання прав людини в поліцейській діяльності (державний реєстраційний номер 0123U104419).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є розкриття адміністративно-правових засад змісту, природи і специфіки правового регулювання інформаційного суспільства в сучасній Україні, що зумовило необхідність розв'язання наступних **задач**:

- проаналізувати дослідження з точки зору сучасного адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства та виявити стан наукових розробок для подальшого удосконалення;

- виявити основні чинники впливу на формування адміністративно-правових основ інформаційного суспільства в умовах правового режиму воєнного стану;

- розкрити та обґрунтувати визначення поняття та змісту адміністративно-правового регулювання інформаційного суспільства в умовах воєнного стану;

- визначити сучасний стан і напрямки функціонування інформаційного суспільства в Україні в умовах війни; з'ясувати перспективи адаптації правових основ інформаційного суспільства в Україні до європейських стандартів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини пов'язані з формуванням та функціонуванням інформаційного суспільства в умовах воєнного стану.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади інформаційного

с

у **Методи дослідження** спираються на інструментарій, концептуальні підходи, вироблені юридичною наукою. Дисертаційне дослідження здійснено світоглядних, загальнонаукових та діалектичний підхід до вивчення цієї проблематики дозволив розкрити та проаналізувати динаміку становлення інформаційного суспільства, розкрити основні закономірності його становлення в умовах воєнного стану, а також чинників (інструментів військової агресії РФ), які впливають на процес його функціонування (п.п. 1.1., 1.2.). Історичний підхід дозволив вивчити генезис становлення інформаційного суспільства, а також процес його трансформації для подальшого удосконалення. Цей підхід дозволив також прогнозувати перспективи його подальшого розвитку (п.п. 1.2.). Компаративістський підхід вивчення цієї проблематики дозволив дослідити і порівняти міжнародно-універсальні, міжнародно-регіональні, а також національні моделі правового регулювання інформаційного суспільства. За допомогою цього підходу проаналізовано можливість адаптації національного законодавства до європейських стандартів в умовах воєнного стану (п.п. 3.1., 3.2.). Системно-функціональний метод допоміг розглянути інформаційне суспільство як цілісну систему, що складається з певних компонентів, які, у свою чергу, є частиною більш складної структури, пов'язаної із більш складною системою, – системою суспільства. Використання цього методу дозволило зацентувати увагу на національній характеристиці інформаційного суспільства (п.п. 2.1.). За допомогою методу правового регулювання розглянуто процес моделювання правового регулювання інформаційного суспільства на різних рівнях і в різних правових традиціях (п.п. 2.2., 2.3.). За допомогою формально-логічного методу зроблено висновок щодо формування основних понять змісту інформаційного суспільства, а також типологізації його основних моделей (п.п.

н

о

г

о

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертаційна робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці загальнотеоретичним монографічним дослідженням адміністративно-правових засад інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні. Яке ще більш актуалізується тим, що дослідження за часом повністю проведено під час повномасштабного військового вторгнення росії в н

е **уперше:**

з –запропоновано авторське визначення поняття інформаційне суспільство в умовах воєнного стану, яке визначається як форма глобального соціального інформаційного простору, де з одночасною реалізацією ефективної інформаційної взаємодії людей, їх активного доступу до світових інформаційних ресурсів, задоволення потреб щодо інформаційних продуктів і послуг, існує і певна система вимушених під тиском війни державно-владних обмежень у поширенні інформації, що з одного боку захищає, а з другого – обмежує права та свободи громадян;

- визначено основні чинники, які впливають на процес правового регулювання сучасного інформаційного суспільства:

к 1. Економічний (електронна комерція, конкуренція, монополізація, зайнятість, ринок праці). Отже, економічні фактори в сфері інформаційних технологій визначають необхідність у формуванні та вдосконаленні правових норм і політик, які б відповідали сучасним викликам і забезпечували стійкий розвиток інформаційного суспільства.;

у 2. Ідеологічний (свобода слова, доступ до інформації, контроль інформації, цензура, приватність, захист особистих даних, інформаційна безпека). Отже, ідеологічні підходи та переконання можуть відобразитися у правовому регулюванні інформаційного суспільства, визначаючи баланс між свободою та контролем, приватністю та безпекою, який вважається оптимальним для суспільства в цілому;

3. Політичний (політичні пріоритети, регулювання з метою збереження влади, прозорість, боротьба з корупцією, лобіювання, вплив громадськості). Отже, політичний чинник визначає напрямки та пріоритети в розробці та прийнятті законодавства щодо інформаційного суспільства, враховуючи інтереси різних політичних сил, міжнародних відносин та громадської думки;

4. Історичний (технологічна еволюція, попередні правові норми, міжнародний контекст). Отже, історичний контекст розвитку технологій, включаючи їхній вплив на соціальні, економічні та політичні аспекти суспільства, має значний вплив на формування правового регулювання в інформаційному суспільстві;

5. Комунікаційний (громадська думка, діалог, консультації). Отже, комунікаційний чинник відіграє ключову роль у формуванні правового регулювання сучасного інформаційного суспільства, сприяючи взаємодії між різними стейкхолдерами та забезпечуючи передачу інформації, що впливає на прийняття рішень;

удосконалено:

- теоретичні положення, які стосуються адаптації основ правового регулювання інформаційного суспільства України до європейських стандартів в умовах війни з РФ;

- прийняття ієрархії нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері інформаційної безпеки, оборони, відбиття інформаційних атак;

- здійснення моніторингу відповідності норм між інформаційними підзаконними нормативно-правовими актами та законами; розробка нормативно-правових актів всіх рівнів щодо регулювання всесвітньої мережі інтернет під час загальної інформатизації та діджиталізації;

- з'ясування різниці та спільності в функціонуванні принципів моделей правового регулювання інформаційного суспільства, особливо в умовах воєнного стану;

- з'ясуванні цілі, що переслідуються при створенні правового регулювання інформаційного суспільства.

набули подальшого розвитку:

- формування та функціонування нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства у період воєнного стану, основних правових принципів, традицій країн держав-членів НАТО і держав-членів Європейського Союзу, що має сприяти цілісному урозумінню обраного Україною шляху та забезпечити пізнання специфічних закономірностей розвитку нормативно-правових основ регулювання інформаційного суспільства в світі;

- розробка нормативно-правових актів для формування інформаційного суспільства в Україні шляхом аналізу напрямків його функціонування: електронне урядування, електронна комерція, електронна освіта, електронне оподаткування, інформаційна безпека та оборона тощо;

- розуміння ролі нормативно-правової діяльності Європейського Союзу та Ради Європи у сфері розбудови та регулювання інформаційного суспільства на європейському континенті полягає у тому, що вони сприяють реалізації перспектив створення та функціонування інформаційного суспільства в Україні, а також процесові адаптації національних правових основ до європейських стандартів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що основні положення дисертації є внеском у подальший розвиток правового регулювання інформаційного суспільства в умовах війни та післявоєнний період, а також можуть бути використані:

- в науково-дослідній сфері – при подальшому науковому пошуку розвитку та становлення правових основ формування інформаційного суспільства в умовах війни та післявоєнний період;

- в юридичній практиці – при удосконаленні національного законодавства та підвищенні рівня ефективності законотворчої роботи, спрямованої на гармонізацію національного законодавства та адаптацію правових основ інформаційного суспільства в Україні до міжнародних стандартів;

- в освітньому процесі – для підготовки навчальних посібників та інших навчально-методичних матеріалів при викладанні курсів «Інформаційне право»,

«Адміністративна діяльність поліції», «Адміністративне право», «Інформаційні технології», а також тренінгів, семінарів із проблем регулювання інформаційної сфери; при складанні навчальних планів і програм із професійної підготовки юристів.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення наукової роботи обговорювалися на засіданні кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ. Результати дослідження було апробовано на: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму» (м. Одеса, 21 липня 2023 р.); XIV міжнародній науково-практичній конференції «Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави» (м. Одеса, 31 березня 2023 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання» (м. Одеса, 17 листопада 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів сектору безпеки і оборони України (м. Львів, 22 грудня 2023 р.).

Структура та обсяг дисертації зумовлена характером дослідження, вона включає вступ, перелік скорочень, три розділи, які об'єднують підрозділи роботи, висновки, додатки та список використаних джерел.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ ТА ВІДОМОСТІ ПРО АПРОБАЦІЮ МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ:

наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Желновач Є.Г. Правові аспекти інформаційного суспільства в Україні в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 1. С. 186-193.
2. Желновач Є.Г. Інформаційне суспільство в умовах війни: Українські реалії та правові аспекти. *Юридичний вісник*. № 4. 2023. С. 184-191.
3. Желновач Є.Г. Зарубіжний досвід формування інформаційного суспільства. *Право і суспільство*. № 5. 2023. С. 263-273.
4. Желновач Є.Г. Війна як каталізатор формування нових складових інформаційного суспільства в Україні. *Правові новели*. № 21/2023. С. 163-171.
5. Желновач Є.Г. Особливості підзаконного регулювання відносин інформаційного суспільства в Україні. *Електронне наукове фахове видання. Юридичний науковий електронний журнал*. № 11. 2023. С. 698-702.

Наукові публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати:

1. Желновач Є.Г., Гончарук О.М. До питання властивості інформації під час калабарціонізму. *Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 21 липня 2023 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. С. 85-87.

2. Желновач Є.Г. В Україні вже «існував» інформаційний суверенітет. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави:*

матеріали XIV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 31 березня 2023 р. Одеса: ОДУВС, 2023. С. 85-88.

3. Желновач Є.Г. Закон «Про медіа» як агрегаційно-консолідований документ в умовах воєнного стану. *Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання*: матеріали міжн. наук. практ. конф., м. Одеса, 17 листопада 2023 р. Одеса : ОДУВС, 2023. С. 107-108.

4. Желновач Є.Г. Деякі особливості застосування спеціального законодавство України про інформаційне суспільство. *Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів сектору безпеки і оборони України*: матеріали Науково-практичної конференції (Львів, 22 грудня 2023). Львів : ЛьвДУВС, 2024. С. 56-62.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно, з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті публічної презентації наукових результатів дисертації Желновача Є.Г. і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Желновача Євгена Геннадійовича** на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Желновача Є.Г. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Желновача Євгена Геннадійовича на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційного суспільства в умовах воєнного стану в Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Головуюча на засіданні
кафедри адміністративної діяльності поліції
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Одеського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Алла ПИШНА